

การศึกษาเปรียบเทียบผลการตัดสินเขตแดนทางทะเลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเขตทางทะเลระหว่าง
ไทย-กัมพูชา ในบริเวณพื้นที่อ้างอิงสิทธิ์ทับซ้อนเหนือแลตติจูด 11 องศาเหนือ

Comparative Study of Maritime boundary Judgements for Determining Maritime
Delimitation between Thailand-Cambodia in the OCA above Latitude 11 N.

สมาน ใต้รายรัมย์^{1*}

Samharn Dairairam¹

วิทยาลัยการทัพเรือ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ กองทัพเรือ

Naval War College, Naval Education Department, Royal Thai Navy

(Received 05/11/2023, Revised 12/02/2024, Accepted 13/02/2024)

บทคัดย่อ

ผลงานทางวิชาการนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชา โดยนำผลการตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice: ICJ) และ ศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ (International Tribunal for the Law of the Sea: ITLOS) มาวิเคราะห์หาปัจจัยและสถานะแวดล้อมของแต่ละกรณี ที่มีความสอดคล้องหรือคล้ายคลึงกับกรณีระหว่างไทย-กัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบในด้านกายภาพของสถานะแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ลักษณะของชายฝั่ง เกาะ หิน ผลการตัดสินที่นำมาทำการวิเคราะห์ประกอบด้วย กรณีระหว่าง เนเธอร์แลนด์-เยอรมนี-เดนมาร์ก บังคลาเทศ-เมียนมา โรมานี-ยูเครน และ นิการากัว-โคลัมเบีย ผลการศึกษาพบว่าแนวทางในการกำหนดเขตทางทะเลระหว่าง ไทย-กัมพูชา มีหลากหลายแนวทางขึ้นอยู่กับปัจจัยที่นำมาประกอบการพิจารณา แต่สามารถจำแนกแนวทางในการกำหนดเขตได้ 2 กรณีคือ การใช้เกาะและหินทั้งหมด กับใช้เฉพาะชายฝั่งเพียงเท่านั้น ทั้งนี้ผลงานทางวิชาการนี้ได้ค้นพบสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือการปรับแต่งเส้นมัธยะเพื่อบรรลุผลแห่งความเที่ยงธรรม สามารถใช้พื้นที่ของเกาะและหินที่ถูกนำมาใช้เป็นจุดควบคุม (Control Point) เป็นปัจจัยในการปรับแต่งเส้นมัธยะแทนการใช้ความยาวชายฝั่งที่เกี่ยวข้องได้ และจะช่วยให้ความเที่ยงธรรมในเชิงพื้นที่ระหว่างเกาะที่มีขนาดใหญ่กับหินที่มีขนาดเล็กมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น บทความทางวิชาการนี้สามารถต่อยอดไปสู่การวิจัยในการกำหนดเขตทางทะเลระหว่าง ไทย-กัมพูชา ในการปรับแต่งเส้นมัธยะตามอัตราส่วนพื้นที่ของเกาะและหินที่เกี่ยวข้องได้

บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ด้านเทคนิคกฎหมายทะเลในกรณีต่าง ๆ ที่ศาลตัดสินมาประยุกต์ใช้กับพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชา เป็นกรณีศึกษา ผลการศึกษา วิเคราะห์ที่เกิดขึ้นเป็นเพียงความเห็น มุมมองของผู้เขียน มิได้เกี่ยวข้องกับการเจรจาแก้ไขปัญหาพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชา แต่อย่างใด

คำสำคัญ: กำหนดเขตทางทะเล พื้นที่อ้างอิงสิทธิ์ทับซ้อน ผลแห่งความเที่ยงธรรม เส้นมัธยะแบบปรับแต่ง

¹ นักศึกษาวิทยาลัยการทัพเรือ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ กองทัพเรือ

Naval War College Student, Naval Education Department, Royal Thai Navy

E-mail: samharn92@yahoo.com

* Corresponding Author

Abstract

This article aims at studying possible solutions for maritime delimitation between Thailand and Cambodia. Information for analysis was sourced from judgments by the ICJ, International Court of Justice (ICJ) and International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS). These judgment involve circumstances, particularly the physical and geographical surrounding, such as the characteristic of coastline, islands, and rocks including. Position and sizes of offshore features similar to case between Thailand-Cambodia. The selected judgments are case between Netherlands-Germany-Denmark, Bangladesh-Myanmar, Ukraine-Romania and Nicaragua-Columbia. The results reveal that solutions for delineating maritime boundary between Thailand and Cambodia vary depending on circumstances. Otherwise, there are two significantly solutions: the first considers all offshore features regarding delineation, while the second disregards all offshore features in delineation. Unexpectedly, the new method for equidistance adjustment arises from this article suggests that equidistance line can be adjusted by ratio of the offshore feature's area. Actually, the adjustment of equidistance line could be done based on the ratio of the length of the relevant coastlines and the ratio of offshore island and rock areas. This article can guide research about equidistance modification between Thailand and Cambodia.

The purpose of this article is to study UNCLOS 1982 regarding Technical Aspects for the Law of the Sea using the overlapping claimed area between Thailand and Cambodia as a case study. The results of the study are the author's views and opinions only and do not affect status of overlapping claimed area between Thailand and Cambodia.

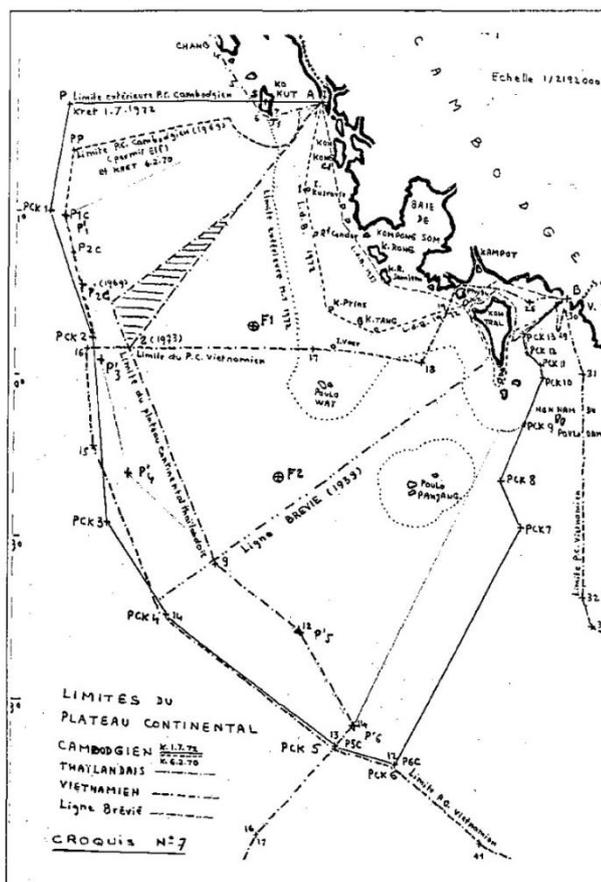
Keywords: Maritime Delimitation, Overlapping Claimed Area (OCA), Equitable Solution, Adjusted Median Line

1. บทนำ

เพื่อให้บทความทางวิชาการนี้ มีความสอดคล้องและไม่ขัดแย้งกับเอกสารทางวิชาการอื่น ๆ และไม่ส่งผลใด ๆ ต่อเขตแดนทางทะเลของไทย จึงได้กำหนดจุดสิ้นสุดเขตแดนทางบกระหว่างไทยและกัมพูชาเป็นไปตามสนธิสัญญาสยาม-ฝรั่งเศส ค.ศ.1907 คือบริเวณชายฝั่งทะเลที่อยู่ตรงข้ามยอดสูงสุดของเกาะกูด (สุรเกียรติ์, 2554, น.11) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยพื้นที่อ้างสิทธิ์ในไหล่ทวีปทับซ้อนกันระหว่างไทยและกัมพูชา ซึ่งได้ลงนามร่วมกันเมื่อ 18 มิถุนายน 2544 หรือที่รู้จักกันในชื่อของ MOU 2544 มีรายละเอียดที่สำคัญคือการแบ่งพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลออกเป็น 2 ส่วน พื้นที่เหนือแลตติจูด 11 องศาเหนือ (แลต.11) ให้ทำการกำหนดเขตระหว่างกัน ส่วนพื้นที่ใต้ แลต.11 ให้จัดทำพื้นที่พัฒนาร่วม การดำเนินการทั้ง 2 พื้นที่ ต้องดำเนินไปพร้อมกัน ไม่สามารถแบ่งแยกได้ (สุรเกียรติ์, 2554) สภาวะแวดล้อมทางกายภาพชายฝั่งทั้งไทยและกัมพูชา อันประกอบด้วย เกาะและหินที่เรียงรายตามชายฝั่งมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดเขตทางทะเล เช่น องค์ประกอบของความเป็นเกาะ หรือระยะห่างของเกาะหรือหินจากแผ่นดิน ตัวอย่างของความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนดเขตทางทะเลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพได้แก่ กรณีกัมพูชาแต่งตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญในการกำหนด

ไหล่ทวีปในปี พ.ศ. 2512 มีวัตถุประสงค์หลักคือ กำหนดเขตทางทะเลกับประเทศไทย สรุปได้ว่าการกำหนดไหล่ทวีปของกัมพูชานั้น มีหลากหลายแนวทาง การกำหนดเขตทางทะเลของกัมพูชา คณะผู้เชี่ยวชาญตระหนักในสองประเด็นคือ อิทธิพลของเกาะและหินที่เรียงรายตามชายฝั่ง และการให้อิทธิพลกับเกาะกูดของไทย ผลของการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชา สรุปได้ 4 แนวทาง ตามรูปที่ 1 (Clive Howard, 1999) ประกอบด้วย แนวทางที่ 1 เป็นการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชา ด้วยวิธีการ Bi-Sector มีจุดเริ่มต้น ณ จุดสิ้นสุดเขตแดนทางบก ส่วนที่เกี่ยวข้องในส่วนของไทย ได้แก่ เส้นฐานตรงที่เชื่อมระหว่างปลายด้านใต้สุดของเกาะกูดและจุดสิ้นสุดเขตแดนทางบก สำหรับกัมพูชา ได้แก่ เส้นฐานตรงที่ได้ประกาศเมื่อ พ.ศ.2500 มิได้นำเกาะกระและเกาะโลซิน มาประกอบการพิจารณา แนวทางที่ 2 ได้พิจารณากำหนดเส้นตั้งฉากกับเส้นฐานตรงส่วนแรกของกัมพูชา ณ จุดสิ้นสุดเขตแดนทางบก เส้นดังกล่าวมีทิศทางออกไปในทะเลจนถึงจุด “PP” จุดดังกล่าวคือ จุดกึ่งกลางระหว่างเส้นฐานของไทยและกัมพูชา ความแตกต่างระหว่างแนวทางที่ 1 กับแนวทางที่ 2 คือเส้นฐานที่กัมพูชาเลือกใช้สำหรับทั้ง 2 แนวทาง มีการกำหนดที่เหมือนกันคือ สงวนอำนาจอธิปไตยเหนือเกาะ Poulo Panjang (Tho Chu) และเกาะ Koh Tral (Phu Quoc) ของกัมพูชา สำหรับแนวทางที่ 3 เหมือนกับแนวทางที่ 2 ต่างกันเพียงกำหนดให้เกาะ Poulo Panjang อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของกัมพูชา แนวทางที่ 4 เป็นการใช้ส่วนโค้งล้อมรอบด้านใต้ของเกาะกูดหรือการกำหนดอาณาเขตทางทะเลให้กับเกาะกูด จากนั้นเส้นไหล่ทวีปมีทิศทางออกไปในทะเลจนถึงจุด PP และมีทิศทางลงใต้จุด PP คือจุดกึ่งกลาง (ระยะเท่า) ระหว่างชายฝั่งของไทยกับชายฝั่งของกัมพูชา

รูปภาพที่ 1 แนวทางการประกาศไหล่ทวีปของกัมพูชา (Clive Howard, 1999)

จากแนวทางการศึกษาเพื่อกำหนดไหล่ทวีปของกัมพูชาที่มีถึง 4 แนวทาง แสดงถึงความไม่แน่นอนในการกำหนดเขตทางทะเลที่มีเกาะหรือหินเข้ามาเกี่ยวข้อง การกำหนดเขตทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชาที่มีเกาะและหินเข้ามาเกี่ยวข้อง ย่อมมีความสลับซับซ้อนทั้งในกรณีของขนาดและตำแหน่ง ความเว้าแหว่งไม่ราบเรียบของชายฝั่ง ยังเป็นปัจจัยเสริมให้ความสลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นในการสร้างเส้นมัธยะ

การกำหนดเขตทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชา มีความเป็นไปได้ในหลายกรณี เนื่องจากสภาวะแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ตามแนวชายฝั่ง โดยเฉพาะบริเวณชายฝั่งที่มีเกาะและหิน อีกทั้งขนาดของพื้นที่ก็มีความแตกต่างกันเรียงรายตามแนวชายฝั่งย่อมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะของเส้นมัธยะเป็นอย่างยิ่ง ผลงานทางวิชาการนี้เป็นการศึกษาผลการตัดสินในคดีเขตทางทะเลทั้งจากศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice : ICJ) และศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ (International Tribunal for the Law of the Sea : ITLOS) สำหรับกรณีที่น่ามาศึกษา มีลักษณะทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตทางทะเลของรัฐชายฝั่งและสภาวะแวดล้อมของคูกรณีมีลักษณะคล้ายกับสภาวะแวดล้อมกับกรณีระหว่างไทย-กัมพูชา ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชา ในพื้นที่ตอนบน เหนือแลตติจูด 11 องศาเหนือ ผลการตัดสินที่น่ามาศึกษาวิเคราะห์ประกอบด้วย 4 กรณี ได้แก่ กรณีระหว่างเนเธอร์แลนด์-เยอรมนี-เดนมาร์ก บังคลาเทศ-เมียนมา โรมานี-ยูเครน และ นิการากัว-โคลัมเบีย บนสมมติฐานคือจุดสิ้นสุดเขตแดนทางบกระหว่างไทย-กัมพูชา ที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างเส้นมัธยะอยู่ที่ชายทะเลตรงข้ามกับยอดสูงของเกาะกูด ตามที่ระบุไว้ในสนธิสัญญาสยาม-ฝรั่งเศส ค.ศ.1907

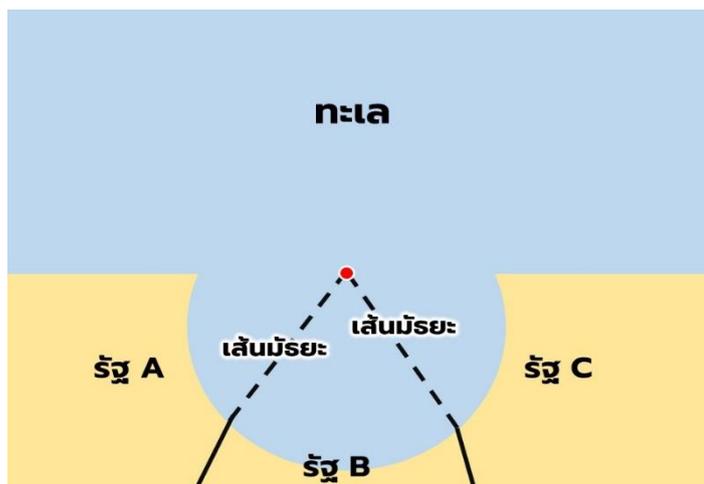
2. เนื้อหา และบทวิเคราะห์

UNCLOS 1982 มีจุดมุ่งหมายในการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างรัฐคือ ผลแห่งความเที่ยงธรรม (Equitable Solution) การบรรลุผลแห่งความเที่ยงธรรม คือการนำหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (Historic Title) และสภาวะแวดล้อมพิเศษ (Special Circumstance) มาประกอบในการพิจารณา (UN, 1982) ความเที่ยงธรรม มิได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน และมีลักษณะเป็นนามธรรม ที่กล่าวไว้อย่างกว้าง ๆ มีการยกตัวอย่างไว้บ้างเช่น ลักษณะทางกายภาพ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น ผลการตัดสินทั้งจาก ICJ และ ITLOS พบว่า แต่ละกรณีมีผลการตัดสินที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นกับปัจจัยที่ศาลนำมาประกอบการพิจารณาในแต่ละกรณีก็แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่มีกฎหรือวิธีการที่จำเพาะเจาะจงในการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างรัฐ แต่ให้พิจารณาตามสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุผลแห่งความเที่ยงธรรม (ITLOS, 2555) รัฐชายฝั่งคูกรณีที่มีองค์ประกอบทางกายภาพในบางประเด็นที่คล้ายคลึงกับลักษณะทางกายภาพระหว่างไทย-กัมพูชา ที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ได้แก่

2.1 กรณีศึกษาผลการตัดสินของ ICJ และ ITLOS ที่ลักษณะทางกายภาพคล้ายกับลักษณะทางกายภาพระหว่างไทย-กัมพูชา ที่นำมาประกอบการศึกษาวิเคราะห์ประกอบด้วย

2.1.1 กรณีไหล่ทวีปบริเวณทะเลเหนือระหว่าง เนเธอร์แลนด์-เยอรมนี-เดนมาร์ก (ICJ, 2512) เมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2512 ICJ ได้พิจารณาคัดสินกำหนดเขตทางทะเลระหว่างเนเธอร์แลนด์-เยอรมนี-เดนมาร์ก ขั้นตอนในการพิจารณาเริ่มต้นด้วยการสร้างเส้นมัธยะระหว่างรัฐชายฝั่งทั้งสาม ลักษณะทางกายภาพบริเวณดังกล่าว มีเยอรมนีเป็นรัฐที่อยู่ตรงกลาง ถูกขนาบข้างด้วยเนเธอร์แลนด์และเดนมาร์ก ลักษณะชายฝั่งทะเลของทั้งสามประเทศมีลักษณะโค้งเว้าเข้าหาแผ่นดิน บริเวณตรงกลางมีลักษณะเป็นอ่าว ปัจจัยที่ ICJ ให้ความสำคัญในกรณีดังกล่าวคือ ชายฝั่งที่มีลักษณะของการโค้งเว้าเข้าหาชายฝั่งหรือมีลักษณะคล้ายเลนซ์เว้า และส่งผลให้เกิดการปิดกั้นทางออกสู่ทะเลของรัฐชายฝั่งคูกรณี (Concavity and Cut-off effect) ตัวอย่างที่นำมาอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้อย่างชัดเจนได้แก่ครึ่งวงกลม บนเส้นรอบวงของครึ่งวงกลม

เปรียบได้กับชายฝั่งประกอบไปด้วยรัฐชายฝั่ง 3 รัฐ มีความยาวชายฝั่งเท่ากัน เลยจากครึ่งวงกลมออกไปคือทะเลหลวง รัฐทั้ง 3 ทำการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างกันด้วยวิธีเส้นมัธยะ ดังนั้นเส้นมัธยะที่ได้ก็คือรัศมีของวงกลมมีจุดเริ่มต้นคือจุดเขตแดนระหว่างรัฐทั้งสามที่อยู่บนเส้นรอบวง เส้นมัธยะหรือเขตทางทะเลจะไปบรรจบหรือตัดกัน ณ จุดศูนย์กลาง การบรรจบหรือตัดกันดังกล่าวส่งผลให้ รัฐที่อยู่ตรงกลางถูกปิดกั้น (Cut-off) ด้วยเส้นมัธยะของรัฐที่อยู่รอบข้างทั้ง 2 ข้าง ทำให้รัฐที่อยู่ตรงกลางถูกปิดล้อมทางทะเลด้วยเขตทางทะเลจากรัฐชายฝั่งที่อยู่รอบข้างทั้ง 2 ข้างหรือได้รับอิทธิพลจาก (Schofield, 1999, p.108) ดังรูปภาพที่ 2

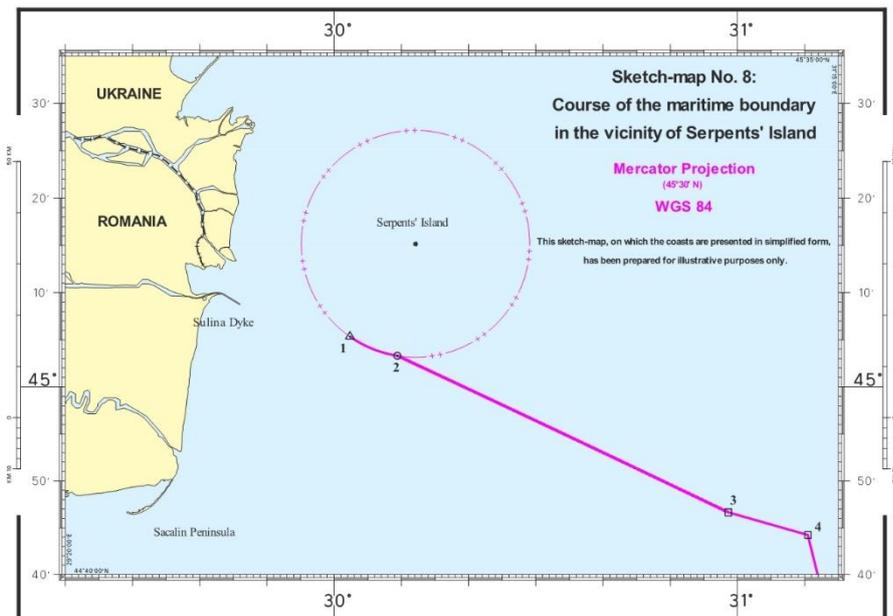
รูปภาพที่ 2 ลักษณะของชายฝั่งที่มีลักษณะ Concavity บริเวณรัฐ B ส่งผลให้เกิดการ Cut-off effect เมื่อมีการสร้างเส้นมัธยะระหว่างรัฐ A กับรัฐ B และระหว่างรัฐ B กับรัฐ C

กรณีระหว่างเนเธอร์แลนด์-เยอรมนี-เดนมาร์ก เป็นไปในลักษณะตามรูปที่ 2 ICJ จึงได้ทำการปรับแต่งเส้นมัธยะเพื่อลดความเสียเปรียบทางภูมิประเทศของเยอรมนีที่ถูกปิดกั้น (Cut-off) จากเส้นมัธยะแบบเคร่งครัด ICJ ได้ระบุสาเหตุในการปรับแต่งว่า “It is in this spirit that the Court must examine the question of how the continental shelf can be delimited when it is in fact the case that the equidistance principle does not provide an equitable solution” สำหรับผลการปรับแต่งเส้นมัธยะกรณีระหว่าง เนเธอร์แลนด์-เยอรมนี-เดนมาร์ก เป็นไปตามรูปภาพที่ 3 ส่งผลให้ถูกปิดล้อม (Cut off effect) จากเส้นมัธยะแบบเคร่งครัด (เส้นปะสีเขียว) ระหว่างเนเธอร์แลนด์และเดนมาร์ก ICJ ทำการปรับแต่งเส้นมัธยะ (เส้นปะสีชมพู) เพื่อความเที่ยงธรรมในการกำหนดเขตทางทะเล ระหว่างรัฐทั้งสาม และอาณาเขตทางทะเลของเยอรมนีไม่ถูกปิดล้อมจากเขตทางทะเลของรัฐชายฝั่งอื่น

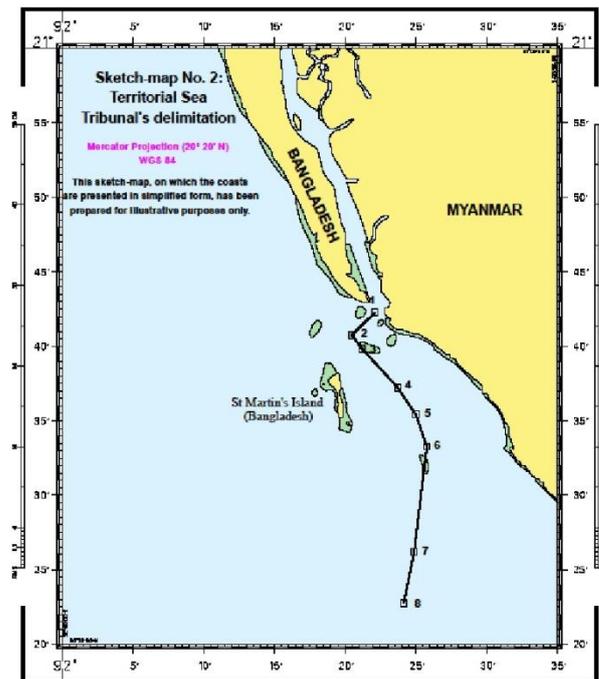
รูปภาพที่ 3 ลักษณะชายฝั่งของเยอรมนีที่อยู่ในตำแหน่งของส่วนเว้า (Concavity)

2.1.2 กรณีระหว่าง โรมาเนีย-ยูเครน เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2552 ICJ ได้เผยแพร่ผลการพิจารณา การกำหนดเขตทางทะเลระหว่าง โรมาเนีย-ยูเครน ที่มีเกาะ Serpents ของยูเครนเพียงเกาะเดียวที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งเขตทางทะเล ลักษณะทางกายภาพของเกาะ Serpent มีพื้นที่ประมาณ 0.17 ตร.กม. อยู่ห่างจากแผ่นดินประมาณ 20 ไมล์ทะเล (ICJ, 2552) ผลการพิจารณาศาลได้สร้างเส้นมัธยะในบริเวณที่ทำการกำหนดเขตทางทะเลระหว่าง โรมาเนีย-ยูเครน โดยสมมุติว่าไม่มีเกาะ Serpents อยู่ จากนั้นนำเกาะ Serpent มาไว้ที่เดิมแล้วสร้างเส้นอาณาเขตทางทะเล 12 ไมล์ทะเล รอบเกาะ Serpents เมื่อได้เส้นมัธยะ และเส้นอาณาเขตทางทะเล 12 ไมล์ล้อมรอบเกาะ Serpents การตัดสินดังกล่าวส่งผลให้เขตทางทะเลระหว่าง โรมาเนีย-ยูเครน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เส้นมัธยะ และเส้นอาณาเขตทางทะเล 12 ไมล์ทะเล ล้อมรอบเกาะ Serpents จากนั้นจึงทำการปรับแต่งเส้นมัธยะในส่วนของเขตทางทะเลในบริเวณที่มีการตัดกันของเส้นมัธยะและเส้น 12 ไมล์ทะเลล้อมรอบเกาะ Serpent สำหรับบริเวณที่มีการตัดกันเขตทางทะเลจะยึดถือตามเส้น 12 ไมล์ทะเล ล้อมรอบเกาะ Serpents ตามรูปภาพที่ 4

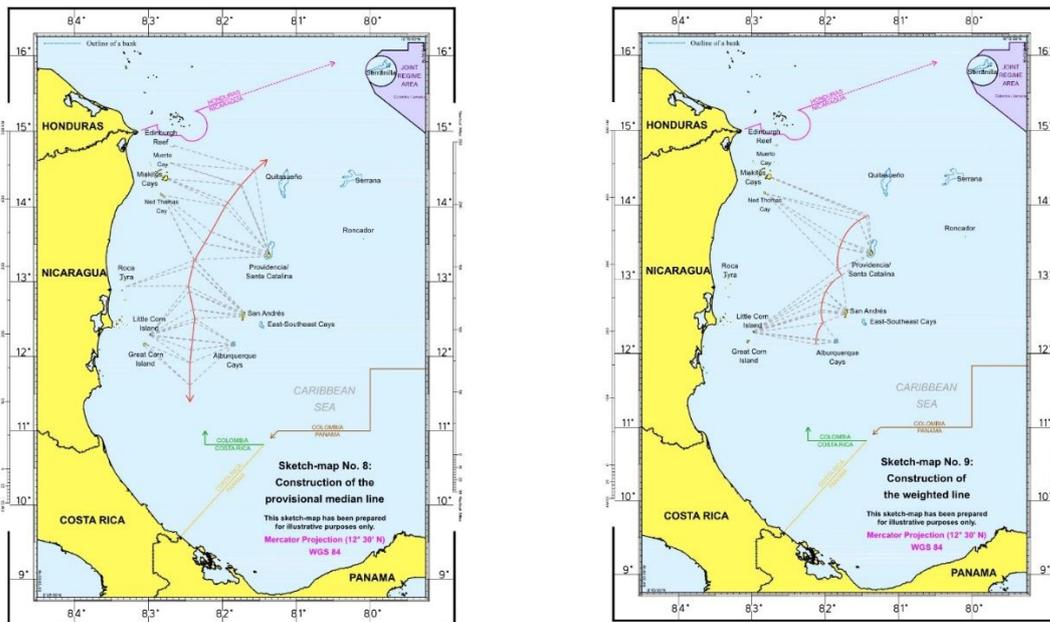
รูปภาพที่ 4 เขตแดนทางทะเลระหว่าง โรมาเนีย-ยูเครน ระหว่างจุดที่ 1-2 มีลักษณะเป็นไปตาม
ทะเลอาณาเขต 12 ไมล์ทะเล ล้อมรอบเกาะ Serpents (ICJ, 2552)

2.1.3 กรณีการกำหนดเขตทางทะเลระหว่าง บังคลาเทศ-เมียนมา เมื่อ 14 มีนาคม 2555 ITLOS ได้เผยแพร่ผลการพิจารณากำหนดอาณาเขตทางทะเลระหว่าง บังคลาเทศ-เมียนมา องค์ประกอบสำคัญที่มีลักษณะคล้ายกับกรณีระหว่าง ไทย-กัมพูชา คือ ที่ตั้งของเกาะ St.Martin มีลักษณะทางกายภาพคล้ายกับเกาะกูดของไทย (เกาะกูดทั้งเกาะ เป็นเกาะภายใต้เขตอำนาจอธิปไตยของไทยโดยสมบูรณ์และมีที่ตั้งอยู่ในเขตไทย เป็นส่วนหนึ่งของระบบเส้นฐานตรงที่ไทยประกาศ แต่มีแนวเส้นอ้างอิงสิทธิในไหล่ทวีปของกัมพูชามาพาดผ่าน และกัมพูชามีได้อ้างสิทธิเหนือพื้นที่ตอนล่างของเกาะกูดแต่อย่างใด) เกาะ St.Martin อยู่ภายใต้อธิปไตยของบังคลาเทศ อยู่ห่างจากชายฝั่งของบังคลาเทศ 4.547 ไมล์ทะเล และอยู่ห่างจากชายฝั่งเมียนมา 4.492 ไมล์ทะเล ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ 6.5 ไมล์ทะเลของจุดสิ้นสุดเขตแดนระหว่างบังคลาเทศ-เมียนมา มีพื้นที่ 8 ตร.กม มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 8 พันคน เกาะ St.Martin ตั้งอยู่ตรงข้ามชายฝั่งของเมียนมา ผลการพิจารณาของ ITLOS คือพิจารณาให้ผลต่อเกาะ St.Martin โดยสมบูรณ์ ในการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างบังคลาเทศ-เมียนมา (ITLOS, 2555, น.55) ตามรูปภาพที่ 5

รูปภาพที่ 5 เส้นมัธยะระหว่างเกาะ St. Martin ของบังคลาเทศ กับชายฝั่งของเมียนมา ตามที่ศาลกำหนดแม่ที่ตั้งของเกาะ St. Martin อยู่หน้าชายฝั่งของเมียนมา (ITLOS, 2555, p.57)

2.1.4 กรณีระหว่าง นิการาแก้ว-โคลัมเบีย เมื่อ 19 พฤศจิกายน 2555 ICJ ได้เผยแพร่ผลการพิจารณาการกำหนดเขตทางทะเลระหว่าง นิการาแก้ว-โคลัมเบีย ลักษณะทางกายภาพสำคัญที่ ICJ นำมาประกอบการกำหนดเขตทางทะเลระหว่าง นิการาแก้ว-โคลัมเบีย คือการนำเกาะและหินทั้งหมดที่อยู่ในทะเลของทั้งสองฝ่ายมาใช้เป็นจุดควบคุมในการสร้างเส้นมัธยะแบบเคร่งครัด โดยไม่มีส่วนใดส่วนหนึ่งของแผ่นดินเกี่ยวข้องกับการสร้างเส้นมัธยะ เมื่อทำการปรับแต่งเส้นมัธยะแล้วส่งผลให้นิการาแก้ว-โคลัมเบีย ได้รับพื้นที่อาณาเขตทางทะเลด้วยอัตราส่วนคือ นิการาแก้ว (3.44) : โคลัมเบีย (1) ในขณะที่อัตราส่วนความยาวชายฝั่งที่เกี่ยวข้องคือ 8.2 : 1 (ICJ, 2555, น.5) ตามรูปภาพที่ 6

รูปภาพที่ 6 ซ้าย เส้นมัธยะแบบเคร่งครัดระหว่าง นิการากัว-โคลัมเบีย
ขวา เส้นมัธยะแบบปรับแต่งระหว่าง นิการากัว-โคลัมเบีย

2.2 วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ เป็นการนำผลการตัดสินของ ICJ และ ITLOS ตามข้อ 2.1 มาเปรียบเทียบกับกรณีระหว่าง ไทย-กัมพูชา ทั้งนี้พื้นที่ทำการศึกษาคือพื้นที่ทับซ้อนไทยกัมพูชาตั้งแต่เหนือแลตติจูด 11 องศาเหนือ เพื่อต้องการให้ผลการศึกษาสอดคล้องกับข้อกำหนดใน MOU 2544 ที่ระบุว่าให้ทำการแบ่งเขตเหนือแลตติจูด 11 องศาเหนือ ทั้งนี้ยังกำหนดขอบเขตการวิเคราะห์ไว้เพียงลักษณะทางกายภาพ เช่น ความยาวของชายฝั่ง ตำแหน่งของเกาะที่เกี่ยวข้องในการแบ่งเขตเท่านั้นมิได้นำสถานะแวดล้อมทางด้านอื่น ๆ มาร่วมพิจารณา โดยมีพื้นที่ทำการศึกษตามภาพที่ 7

ภาพที่ 7 พื้นที่ทำการศึกษบริเวณตั้งแต่แลตติจูด 11 องศาเหนือ

2.2.1 กรณีลักษณะของชายฝั่งที่มีลักษณะเว้า Concavity ที่ส่งผลให้ถูกปิดกั้น (Cut-off effect) ผลการตัดสินที่มีความชัดเจนคือ กรณีระหว่าง เนเธอร์แลนด์-เยอรมนี-เดนมาร์ก ICJ ทำการปรับแต่งเส้นมัธยยะเพื่อให้ เยอรมนี ไม่ได้รับผลกระทบจาก Cut-off effect ส่วนในกรณีระหว่าง บังคลาเทศ-เมียนมา ITLOS ได้นำลักษณะทางกายภาพของชายฝั่งในภาพรวมของ อินเดีย-บังคลาเทศ-เมียนมา มาพิจารณาประกอบ แม้อินเดียจะมีได้เป็นรัฐคู่กรณีแต่อย่างไร แต่ชายฝั่งของบังคลาเทศมีลักษณะโค้งเว้ามีลักษณะเป็นก้นอ่าว ที่ส่งผลให้เขตทางทะเลระหว่าง อินเดีย-บังคลาเทศ และ บังคลาเทศ-เมียนมา ส่งผลกระทบโดยตรงต่อบังคลาเทศได้ ICJ จึงได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในผลการพิจารณาปรับเส้นมัธยยะว่า “The Tribunal, therefore, determines that the adjustment of the provisional equidistance line should commence at point X with coordinates 20° 03’ 32.0” N, 91°50’ 31.8” E, where the equidistance line begins to cut off the southward projection of the coast of Bangladesh.” (ITLOS, 2555, p.99) เมื่อนำผลการพิจารณาจากทั้งสองกรณีมาวิเคราะห์การเกิด Cut-off effect เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีระหว่างไทย-กัมพูชา พบว่าต้องพิจารณานำชายฝั่งในส่วนของเวียดนามมาพิจารณาประกอบด้วย ซึ่งแม้ชายฝั่งของกัมพูชาจะถูกขนาบข้างด้วยชายฝั่งของไทยและเวียดนาม แต่ชายฝั่งของกัมพูชาไม่ได้มีลักษณะของ Concavity ที่จะส่งผลกระทบต่อได้รับผลกระทบจาก Cut-off effect แต่อย่างไร นอกจากนี้การประกาศน่านน้ำประวัติศาสตร์ร่วมกันของ กัมพูชา-เวียดนาม ทำให้น่านน้ำของกัมพูชาที่ทับซ้อนกับน่านน้ำของเวียดนาม มีสถานะเป็นน่านน้ำภายในของกัมพูชาเช่นกัน ยิ่งเป็นสิ่งยืนยันได้ว่ากัมพูชาจะไม่ได้ได้รับผลกระทบจาก Cut-off effect

2.2.2 อิทธิพลของเกาะในการกำหนดเขตทางทะเลในกรณีระหว่าง โรมานี-ยูเครน คือ เกาะ Serpents ส่วนกรณีระหว่าง บังคลาเทศ-เมียนมา คือเกาะ St. Martin การพิจารณาทั้งจาก ICJ และ ITLOS เป็นไปในทางเดียวกันคือกำหนดอาณาเขตทางทะเลให้กับเกาะ และให้อิทธิพลกับเกาะโดยสมบูรณ์ในการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างรัฐชายฝั่ง กรณีระหว่างโรมานี-ยูเครน ที่ปรากฏชัดเจนคือ ICJ กำหนดอาณาเขตทางทะเล 12 ไมล์ทะเลล้อมรอบเกาะ Serpents และปรับแต่งเส้นมัธยยะระหว่าง โรมานี-ยูเครน ในส่วนที่ทับซ้อนกับอาณาเขตทางทะเลของเกาะ Serpent พิจารณาเป็นไปตามอาณาเขตทางทะเลของเกาะ Serpents เป็นสำคัญ ซึ่งการพิจารณาสอดคล้องกับกรณีระหว่าง บังคลาเทศ-เมียนมา ที่ ITLOS ให้อิทธิพลโดยสมบูรณ์กับเกาะ St. Martin ในการสร้างเส้นมัธยยะระหว่างเกาะ St. Martin กับชายฝั่งของเมียนมา และการให้อาณาเขตทางทะเลล้อมรอบเกาะ St. Martin การพิจารณาเทียบเคียงลักษณะทางกายภาพในกรณีของเกาะกูดที่มีพื้นที่ประมาณ 111.894 ตร.กม. (อนุวัฒน์, 2551, น.75) ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าเกาะ Serpents ประมาณ 660 เท่า และใหญ่กว่าเกาะ St. Martin ประมาณ 14 เท่า อีกทั้งเกาะกูดมีการอาศัยและดำรงสถานะทางเศรษฐกิจได้ด้วยตนเองอย่างชัดเจน ดังนั้นเกาะกูดจึงมีผลโดยสมบูรณ์ในการกำหนดเขตทางทะเล และการมีอาณาเขตทางทะเลเป็นของตนเอง เมื่อเปรียบเทียบกับเกาะ Serpents หรือเกาะ St. Martin

2.2.3 การพิจารณาเกี่ยวกับเกาะและหิน ที่เรียงรายอยู่นอกฝั่งทั้งของไทยและกัมพูชาสามารถเทียบเคียงได้กับกรณีระหว่าง นิการา กัว-โคลัมเบีย เนื่องจากมีการนำทุกเกาะและหินทุกก้อน มาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณากำหนดอาณาเขตทางทะเล แม้การปรับแต่งเส้นมัธยยะส่งผลกระทบต่ออัตราส่วนระหว่างพื้นที่ทางทะเลที่เกี่ยวข้องที่แต่ละฝ่ายได้รับ ไม่สอดคล้องกับอัตราส่วนความยาวของชายฝั่งที่เกี่ยวข้อง จึงเกิดคำถามว่าการปรับแต่งเส้นมัธยยะดังกล่าวเป็นไปตามหลักความเที่ยงธรรมหรือไม่ ในประเด็นดังกล่าว ITLOS ให้เหตุผลสรุปได้ว่า “The Court concludes that, taking account of all the circumstances of the present case, the result achieved by the maritime delimitation does not entail such a disproportionality as to create an inequitable result” ศาลได้พิจารณาสถานะแวดล้อมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา ส่งผลให้เกิดการกำหนดเขตทางทะเล และไม่ปรากฏว่าประเด็นความไม่ได้

สัดส่วนส่งผลให้เกิดความไม่เที่ยงธรรมแต่อย่างใด (ITLOS, 2555, น.55) สำหรับกรณีระหว่าง ไทย-กัมพูชา ต่างก็มีเกาะและหินที่อยู่เรียงรายตามแนวชายฝั่งสองฝ่าย หากมีการนำวัตถุที่อยู่นอกฝั่งที่อยู่เหนือน้ำ ตลอดเวลาในเวลาน้ำขึ้นสูงไม่ว่าจะเป็นเกาะหรือหินมาประกอบการสร้างเส้นมัธยะมีแนวทางในการพิจารณา เพียง 2 กรณีคือ ใช้เกาะและหินนอกชายฝั่งทั้งหมดหรือไม่ใช้ทั้งหมดโดยไม่มีข้อยกเว้นใดๆ

2.3 การกำหนดเขตทางทะเลระหว่าง ไทย-กัมพูชา ตั้งแต่เหนือแลตติจูด 11 องศาเหนือ ขึ้นไป จะเริ่มต้นจากการสร้างเส้นมัธยะแบบเคร่งครัด (Provisional Median Line) ขึ้นก่อน จากนั้นทำการปรับแต่งเส้นมัธยะ (Adjusted Median Line) ตามสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง สำหรับการวิเคราะห์จะพิจารณาเฉพาะกรณีเกาะและหินที่อยู่เหนือน้ำตลอดเวลาเท่านั้นในการสร้างเส้นมัธยะ แม้ลักษณะของชายฝั่งจะมีลักษณะของรัฐประชิด (Adjacent States) แต่การกำหนดเขตทางทะเลในบริเวณดังกล่าว เกาะกูด เกาะกง และหินกัสโรเวีย ที่มีตำแหน่งในลักษณะที่อยู่ตรงข้ามกันในพื้นที่ตอนบนเหนือ แลตติจูด 11 องศาเหนือ จะเป็นปัจจัยหลักที่ต้องนำมาพิจารณาในการกำหนดอาณาเขตทางทะเลระหว่าง ไทย-กัมพูชา

2.3.1 เส้นมัธยะแบบเคร่งครัด เป็นเส้นระยะห่างเท่ากันจากจุดฐานที่อยู่นอกสุดของเกาะและหินที่อยู่เรียงรายจากจุดสิ้นสุดเขตแดนทางบกที่จะใช้เป็นจุดเริ่มต้นของเขตแดนทางทะเลระหว่าง ไทย-กัมพูชา ฝ่ายไทยประกอบด้วยเกาะกูด ฝ่ายกัมพูชาประกอบด้วย เกาะกง และหินกัสโรเวีย สำหรับเกาะกูดและเกาะกงนั้นไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ที่จะไม่นำมาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเส้นมัธยะ เกาะกงมีการวางตัวขนานไปกับทิศทางของชายฝั่งกัมพูชา มีพื้นที่ประมาณ 98.41 ตร.กม. ยาวประมาณ 10.64 ไมล์ทะเล (1 ไมล์ทะเล = 1,852 เมตร) ด้านเหนือของเกาะห่างจากแผ่นดินประมาณ 0.2 ไมล์ทะเล ด้านใต้ห่างจากแผ่นดินประมาณ 2.05 ไมล์ทะเล ในส่วนของหินกัสโรเวีย นั้น มีคุณลักษณะเป็นหินอยู่เหนือน้ำตลอดเวลา มีพื้นที่ประมาณ 0.01 ตร.กม. มีระยะห่างจากชายฝั่งประมาณ 16.7 ไมล์ทะเล ห่างจากเกาะกงประมาณ 14.6 ไมล์ทะเล ส่งผลกระทบต่อทิศทางของเส้นมัธยะและเป็นไปในลักษณะที่เอื้อต่อฝ่ายกัมพูชา

2.3.2 การปรับแต่งเส้นมัธยะจากกรณีศึกษาในข้อ 2.1 ในทุกกรณี พบว่าไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการปรับแต่งเส้นมัธยะ เนื่องจากความแตกต่างของสภาวะแวดล้อมทางกายภาพที่แตกต่างกัน แต่ในทุกกรณีมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุผลแห่งความเที่ยงธรรม หลักการดังกล่าวยืนยันได้จากการที่ ITLOS ได้นิยามการปรับแต่งเส้นมัธยะเพื่อบรรลุผลแห่งความเที่ยงธรรมในกรณีระหว่าง บังคลาเทศ-เมียนมา ไว้ว่า “There is no general rule in this respect. Each case is unique and requires specific treatment, the ultimate goal being to reach a solution that is equitable” (ITLOS, 2555, p.96, para.317) การปรับแต่งเส้นมัธยะ ที่สร้างจากเกาะกูดของไทย และเกาะกงกับหินกัสโรเวียของกัมพูชา สามารถพิจารณาปรับแต่งได้ด้วยอย่างน้อย 2 วิธี วิธีแรก ความยาวชายฝั่งของวัตถุที่เกี่ยวข้องหรือ วิธีที่สอง คือการใช้พื้นที่ของวัตถุที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากพิจารณาพื้นที่ของเกาะกูด 111.894 ตร.กม. พื้นที่ของเกาะกง 98.41 ตร.กม. พื้นที่ของหินกัสโรเวีย 0.01 ตร.กม. พบว่าอัตราส่วนของพื้นที่ของเกาะและหินที่เกี่ยวข้องกับการปรับแต่งเส้นมัธยะคือ 1.14 : 1 (ไทย 111.894 : กัมพูชา 98.42)

3. ข้อพิจารณา

ขนาดของหินกัลสโรเวียมิได้ส่งผลอย่างเป็นนัยยะสำคัญที่จะส่งผลให้อัตราส่วนการปรับเส้นมัธยะเกิดการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด แต่ปัจจัยที่ส่งผลอย่างชัดเจนในการสร้างเส้นมัธยะคือตำแหน่งของหินกัลสโรเวีย การกำหนดว่าจะใช้เกาะ หิน ในการสร้างเส้นมัธยะหรือไม่ สำหรับกรณีระหว่าง ไทย-กัมพูชา ต้องยึดถือว่า หากใช้ก็ต้องใช้ทั้งหมด หากไม่ใช้ก็ไม่ใช้ทั้งหมด ซึ่งหากพิจารณาลักษณะทางกายภาพแล้วทั้งฝ่ายไทยและ กัมพูชาต่างก็มีคุณลักษณะที่เป็นประโยชน์ของแต่ละฝ่ายดังนี้

3.1 ตำแหน่ง หากพิจารณาเกี่ยวกับที่ตั้งหรือตำแหน่งของเกาะกูด เกาะกง และหินกัลสโรเวีย พบว่า

3.1.1 เกาะกูด มีตำแหน่งการวางตัวคล้ายกับเกาะ St. Martin ในกรณีระหว่าง บังคลาเทศ-เมียนมา คือ บางส่วนของเกาะกูดวางตัวอยู่หน้าชายฝั่งของกัมพูชา เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีเกาะ St. Martin ของบังคลาเทศ แนวเกาะวางตัวอยู่หน้าชายฝั่งของเมียนมา ซึ่ง ITLOS พิจารณาให้อิทธิพลโดยสมบูรณ์ในการแบ่งเขตแดนทางทะเล จากกรณีดังกล่าวย่อมพิจารณาได้ว่า เกาะกูดจะมีอิทธิพลโดยสมบูรณ์ในการแบ่งเขตแดนทางทะเลกับกัมพูชา

3.1.2 เกาะกง การวางตัวตามแนวยาวของเกาะ เป็นไปในแนวเดียวกับชายฝั่ง ระยะห่างระหว่างเกาะกงกับแผ่นดินน้อยมากเมื่อเทียบกับระยะห่างระหว่างเกาะกูดกับแผ่นดิน และไม่มีส่วนใดของเกาะที่ล้ำเกินจุดสิ้นสุดเขตแดนทางบก จากลักษณะดังกล่าวจึงต้องนำเกาะกงมาเป็นส่วนหนึ่งในการแบ่งเขตทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชา

3.1.3 หินกัลสโรเวีย ถือว่ามีตำแหน่งที่ดีต่อกัมพูชาในการสร้างเส้นมัธยะเนื่องจากอยู่ห่างจากชายฝั่งมากที่สุด แต่ไม่ได้มีส่วนหนึ่งส่วนใดล้ำเกินจุดสิ้นสุดเขตแดนทางบกระหว่าง ไทย-กัมพูชา นอกจากนี้ กัมพูชาได้กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของเส้นฐานตรง (Clive Howard, 1999)

3.2 สัดส่วนของขนาดพื้นที่ของวัตถุที่เกี่ยวข้องในการปรับแต่งเส้นมัธยะ พบว่า เกาะกูดมีขนาดพื้นที่มากกว่าเกาะกงและหินกัลสโรเวียรวมกัน ดังนั้นการปรับแต่งเขตทางทะเลจากเส้นมัธยะแบบเคร่งครัดเป็นเส้นมัธยะแบบปรับแต่ง ซึ่งใช้พื้นที่ของวัตถุที่นำมาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเส้นมัธยะ จะสามารถทดแทนและชดเชยความได้เปรียบเชิงระยะของหินกัลสโรเวียได้

3.3 การปรับแต่งเส้นมัธยะ มีหลากหลายขึ้นกับสถานะแวดล้อมที่นำมาประกอบการพิจารณา ที่พบในผลการพิจารณาของ ICJ และ ITLOS คือความยาวชายฝั่งที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นตัวเลขที่สามารถแสดงได้อย่างเป็นรูปธรรม การพิจารณาของ ICJ และ ITLOS ในกรณีต่าง ๆ ตามข้อ 2.1 มีขั้นตอนคือการหาพื้นที่ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดเขตทางทะเล แล้วทำการปรับแต่งเส้นมัธยะตามปัจจัยที่นำมาพิจารณาได้แก่ความยาวชายฝั่งที่เกี่ยวข้อง สำหรับความยาวชายฝั่งที่เกี่ยวข้องแต่ละกรณีก็แตกต่างกันตามสถานะแวดล้อม เช่น กรณีระหว่าง โรมานี-ยูเครน ใช้ความยาวชายฝั่งแบบ Tracing (การวัดความยาวแบบละเอียด) ส่วนกรณีระหว่าง บังคลาเทศ-เมียนมา ใช้ความยาวชายฝั่งแบบทิศทางทั่วไปของชายฝั่ง การปรับแต่งเส้นมัธยะระหว่าง ไทย-กัมพูชา นอกจากจะใช้วิธีการตามที่ ICJ และ ITLOS ใช้มาแล้ว ก็สามารถใช้น้ำหนักของพื้นที่ของวัตถุที่เกี่ยวข้อง หรือความยาวของเส้นล้อมรอบวัตถุที่เกี่ยวข้องได้

4. สรุป

การกำหนดเขตทางทะเลระหว่าง ไทย-กัมพูชา มีปัจจัยทางกายภาพที่สลับซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของวัตถุนอกฝั่ง ได้แก่ เกาะหรือหิน ซึ่งสามารถจำแนกได้ 2 กรณี คือตำแหน่งที่ตั้งของเกาะหรือหินที่สัมพันธ์กับระยะห่างจากแผ่นดินว่าใกล้หรือไกล และกรณีของขนาดว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ในการนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการแบ่งเขตแดนทางทะเล กรณีขนาดของวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งเขตแดนทางทะเลนั้น เกาะกูด ย่อมมีความเหมาะสมในการนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเส้นมัธยะ เนื่องจากปัจจัยสภาวะแวดล้อมทางกายภาพเหมือนกับเกาะ Serpents ในกรณีระหว่างโรมาเนีย-ยูเครน หรือเกาะ St.Martin ในกรณีระหว่างบังคลาเทศ-เมียนมา ดังนั้นเกาะกูดต้องมีอาณาเขตทางทะเลที่ระยะไม่เกิน 12 ไมล์ทะเลเป็นของตนเองหรือการนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเส้นมัธยะตามผลการศึกษาและวิเคราะห์ทั้งในกรณีของเกาะ Serpents และเกาะ St.Martin สำหรับหินกัสโรเวีย ที่มีขนาดเล็กมากจนไม่สามารถหาเหตุผลมาสนับสนุนในการกำหนดอาณาเขตทางทะเลให้กับหินกัสโรเวีย แต่ด้วยตำแหน่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัมพูชาอย่างมากในการนำมาเป็นส่วนหนึ่งของเส้นฐานตรงเพื่อใช้เป็นจุดควบคุมในการสร้างเส้นมัธยะ ปัจจัยทั้งในเรื่องของขนาดวัตถุนอกฝั่งและระยะจากแผ่นดิน ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในประเด็นของความเห็นที่แตกต่างกันของอีกฝ่าย ดังนั้นการสร้างจุดร่วมเพื่อให้เกิดความเห็นที่ตรงกันจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง

การลดทอนอิทธิพลของวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตทางทะเลมีความเป็นนามธรรมสูง ไม่ว่าจะจำกัดอิทธิพลเหลือเท่าไร สุดท้ายแล้ววัตถุทุกชนิดที่อยู่เหนือน้ำต้องถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเส้นมัธยะเช่นเดิม การปรับเส้นมัธยะใด ๆ จะต้องปรับในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตทางทะเลอย่างแท้จริง สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือการกำหนดให้ได้ว่าพื้นที่ทางทะเลที่เกี่ยวข้องในการกำหนดเขตทางทะเลระหว่าง ไทย-กัมพูชา คือบริเวณใด ทั้งนี้หากยึดถือตาม MOU 2544 ก็คือพื้นที่เหนือแลตติจูด 11 องศาเหนือและทำการปรับแต่งเส้นมัธยะเพื่อให้แต่ละฝ่ายได้พื้นที่ทางทะเลตามอัตราส่วนที่สอดคล้องกับอัตราส่วนของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งเขตแดนทางทะเล เช่น อัตราส่วนความยาวชายฝั่งของแผ่นดิน อัตราส่วนพื้นที่ของเกาะหรือหิน มาปรับแต่งพื้นที่ที่แต่ละฝ่ายได้รับจะส่งเสริมให้ความเที่ยงธรรมในการกำหนดเขตทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชา มีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- สุรเกียรติ์ เสถียรไทย. (2554). *พื้นที่ทับซ้อนทางทะเล ไทย-กัมพูชา: ทางเลือกและข้อเสนอแนะ: จุลสารความมั่นคงศึกษา* ฉบับที่ 93. กรุงเทพฯ: สถาบันการข่าวกรอง, สำนักข่าวกรองแห่งชาติ.
- อนุวัฒน์ นทีวัฒนา. (2551). ความหลากหลายของเกาะในประเทศไทย. *เอกสารเผยแพร่สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง* ฉบับที่ 39. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- Nem Sowath. (2559). *Rocher Kusrovie* [Facebook]. สถานที่ผลิต: หน่วยงานที่เผยแพร่. (ม.ป.ท.: ม.ป.พ.)
- International Court of Justice (ICJ). (Judgment of 1969, 20 February). *North Sea Continental Shelf Cases (Federal Republic of Germany/Denmark; Federal Republic of Germany/Netherlands)*. International Court of Justice.
- International Court of Justice (ICJ). (Judgment of 2009, 3 February). *Maritime Delimitation in the Black Sea (Romania v. Ukraine)*. International Court of Justice.
- International Court of Justice (ICJ). (Judgment of 2012, 19 November). *Territorial and Maritime Dispute (Nicaragua v. Colombia)*. International Court of Justice.
- International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS). (Judgment of 2012, 14 March). *Dispute Concerning Delimitation of the Maritime Boundary between Bangladesh and Myanmar in the Bay of Bengal*. Hamburg: International Tribunal for the Law of the Sea.
- Schofield, Clive Howard (1999). *Maritime boundary delimitation in the gulf of Thailand*. Durham theses, Durham University. Available at Durham E-Theses Online: <http://etheses.dur.ac.uk/4351/>
- United Nations, Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea, Office of Legal Affairs. (2001). *United Nations Convention on the Law of the Sea 1982*. Retrieved from https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf